



“Kada je 1896. na prvim Olimpijskim igrama novog doba u

Ateni grčki pastir Spiridom

Louis pobijedio u glavnoj disciplini - maratonu, sunarodnjaci su ga nagradili doživotnim besplatnim brijanjem i mljevenjem žita. Slijedi priča o još ponekim grčkim zanimljivostima i pikanterijama koje su kroz povijest “začinile” čitav naš svijet

GRČKA - šesti olimpijski krug

Pišu: **Dinka Martinović Ivurek**
Ivica Župan
Danijela Čolić - Prižmić
Luka Čolić

Zemlja neodoljivog mediteranskog šarma koju, bez pretjerivanja možemo nazvati “biserom Balkana”. Ove su joj godine razigrani bogovi s Olimpa podarili ono što ni najrazigranija mašta ijednog grčkog domoljuba nije mogla iznjediti. U samo dva mjeseca užarenog

ljeta zemlja, u kojoj niti jedno mjesto nije udaljeno od mora više od stotinu kilometara, slavi pobjedu na Europskom nogometnom prvenstvu i organizira Olimpijske igre. Oko 11 milijuna stanovnika, od čega je 97 posto pravoslavnih i 1,2 posto muslimana, živi između nogometne euforije i želje da se ove OI pamte samo po dobru.

Kako će većina vas olimpijska natjecanja pratiti na sličan način kao i nedavno nogometno prvenstvo, ali uz mnogo više

nadanja i očekivanja, jer, istini za volju, u Grčku idu mnogo kvalitetniji sportaši od onih koje smo poslali u Portugal, MOJE VRIJEME vas sa zadovoljstvom vodi na svojevrsno krstarenje ovom mirisnom, pikantnom, nadasve zanimljivom i strasnom zemljom.

Pustite s kasete ili CD-a nešto autentičnih zvukova - Nanu Muskouri, neku od varijanti sirtakija, možda Rousosa, nešto od Teodorakisa, smjestite se na ligeštul i... Sretan put!

“Kada bi, kojim čudom, bilo moguće izbrisati sve što je u duhovnom i fizičkom smislu, u posljednjih tri tisuće godina, stvoreno na tlu današnje Grčke i njenih negdašnjih teritorija - naš bi svijet danas bio sasvim neprepoznatljiv i nepoželjan za život

Ab ovo....

Kada bi, kojim čudom, bilo moguće izbrisati sve što je u duhovnom i fizičkom smislu, u posljednjih tri tisuće godina, stvoreno na tlu današnje Grčke i njenih negdašnjih teritorija - naš bi svijet danas bio sasvim neprepoznatljiv i nepoželjan za život.

Smatra se da je naseeljavanje Grčke počelo između 10.000 i 3000. g. prije Krista, vjerojatno s Bliskog istoka, točnije Anatolije ili iz Istočne Europe.

Sredinom 3. tis. pr. Kr. razvija se egejska kultura čija su žarišta bila: otok Kreta, Mikena, Kikladsko otočje, te polis Troja na maloazijskom kopnu. Želite li prethodno autentičnije ući u žive slike stare Grčke, za početak se podsjetite filma Wolfgang Petersona “Troja”, koga smo vam već ranije predstavili, onda nastavite istraživati ovaj naš mali grčki labirint.

U 2. tis. pr. Kr. u Grčkoj su se počeli razvijati polisi, gradovi-države: Troja, Mikena i Knosos, glavni grad Krete, poznat po “Labirintu” ili Palači sjekira, kralja Minosa. Svete sjekire s kraljevskom oštricom su bile simbol kraljevske moći na Kreti.



Zeusov hram

Uskoro na prostore Grčke sa sjevera stižu indoeuropska plemena, te sa starosjediocima stvaraju buduća grčka plemena: Ahejce, Jonjane, Eoljane i Dorane. Zajednički se nazivaju Helenima, a svoju novu domovinu Helada. Današnje ime Grci su dobili kasnije od Rimljana.

“ Filip Makedonski 388. g. prije Krista zauzeo čitavu Grčku dok je njegov sin Aleksandar Veliki proširio helenizam kao civilizacijsku tekovinu Europom

😊 Neotkrivena tajna

Sokrat je u staroj Grčkoj bio cijenjen kao čovjek koji poštuje znanje. Jednog mu je dana došao neki poznanik:

- Znaš li što sam upravo čuo o tvom prijatelju?

- Čekaj malo - zaustavi ga Sokrat - prije nego išta kažeš, želim napraviti test trostrukog kriterija!

- Test trostrukog kriterija? - zaprepasti se poznanik.

- Upravo tako - nastavi Sokrat - jer prije nego što počneš pričati o mom prijatelju ja moram

znati zadovoljava li to što ćeš mi reći kriterije istine, dobrote i koristi. Dakle, prvo pitanje: je li potpuno siguran da je to što mi želiš reći istina?

- Ne, nisam potpuno siguran, jer sam, zapravo, čuo kako se o tome na ulici govori.

- Dobro - reče Sokrat - nisi potpuno siguran je li to istina ili nije, a je li to što mi želiš reći o mom prijatelju nešto dobro?

- Ne, naprotiv...
- Dakle - nastavi Sokrat - želiš

Za vrijeme najveće kolonizacije (između 8-5. st. pr. Kr.), brzo širenje Grka je izazvalo moćnu susjednu Perziju i tako su počeli pedesetogodišnji Perzijski ratovi (od 492-449. g. pr. Kr.), a povod im je bilo zauzimanje maloazijske obale perzijskog cara Darija. Grci su se ujedinili i uspješno obranili od agresora. Do velike bitke između Atenjana i Perzijanaca došlo je na Maratonskome polju, gdje su Perzijanci doživjeli strašan poraz. Sretnu vijest o pobjedi je u Atenu donio vojnik Filipides, koji je pretrčao 42 kilometra dug put od

Maratona do Atene i umro od iscrpljenosti. Njemu u čast danas se trči maraton.

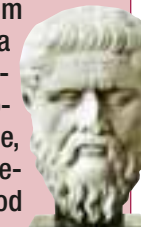
Ipak, novostečeni mir nije dugo potrajao, pa zbog ekonomskih razmirica i zavisti počinje Peloponeski rat, sukob između Atene i Sparte gdje potonja izlazi kao pobjednica. Sukobe među grčkim polisima je iskoristila onda moćna Makedonija, pa je Filip Makedonski 388. g. prije Krista zauzeo čitavu Grčku dok je njegov sin Aleksandar Veliki proširio helenizam kao civilizacijsku tekovinu Europom. Nakon Aleksandrove smrti, carstvo se opet raspada.

✓ FILOZOFIJA - tumačenja svijeta koji nas okružuje

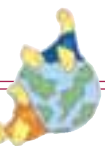
Grci su vrlo rano počeli razmišljati o svijetu koji ih okružuje i davati o njemu vlastita tumačenja. Grčka se filozofija dijeli na dva razdoblja - pojednostavljeno: filozofiju prirode (Pitagora sa svojom matematičkom ostavštinom) i filozofiju čovjeka. Sokrat se, npr. najviše posvetio proučavanju etike, polazeći od principa “Nosce te ipsum” (Spoznaj samoga sebe!), pa je u Atenu optužen da kvari mladeži jer nije priznavao bogove koje je priznavala država. Osuđen je na ispijanje otrova što je u skladu sa svojim svjetonazorom i učinio.

Sokratovo učenje nastavlja Platon, podrijetlom aristokrat. Temeljna misao njegova učenja je polazila od toga da su ideje vječne, temelj svega postojećega. Nedaleko od Atene u kraju Akademija (po heroju Akademu) osnovao je svoju filozofsku školu čiji je polaznik bio i sam Aristotel, po mnogima najveći um svoga vremena koji je skupio enciklopedijsko znanje iz gotovo svih područja ljudske djelatnosti, a bio je i učitelj Aleksandra Makedonskog (Velikog).

Iako je djelovao na samom zalazu helenizma, Arhimed sa Sirakuze je bio jedan od najvećih matematičara, fizičara i konstruktora svoga doba. Smatra se osnivačem statike, čije je osnove opisao u “O ravnoteži likova”, dok je u djelu “O plivanju tijela” postavio osnove hidrostatičke od kojih je poznat Arhimedov zakon. Poznat je kao i konstruktor kotura i vijka. Radio je i na zrcalima, pa je navodno u napadu Rimljana na Sirakuzu, koristio sferna zrcala, kojima su Grci pomoću sunčevih zraka palili rimske brodove.



Platon



Grčka postaje rimska provincija, a 395. g. podjelom Rimskog carstva, potpada pod njegov istočni dio - Bizant sve do 1453. g. kada Turci osvajaju Konstantinopol i Grčka postaje dijelom Osmanske imperije. Tek 1821. g. Filhelenskim us-

broj stanovnika sa 2.800.000 povećao se na 4.800.000. U Europskoj zajednici je od 1981. i to kao njena 10. članica, ali i prva istočnoeuropska zemlja različita članica protestantskog sjevera i katoličkog juga, s dvostrukim naslijeđem-pravoslav-

“ Na malom prostoru središnjeg atenskog trga, postavljeni su temelji cijeloj europskoj civilizaciji, te imenovani pojmovima: politika, demokracija, ekonomija, povijest, biologija i fizika, matematika i logika, teologija i filozofija, etika i psihologija, teorija i metoda, ideja i sustav...

tankom dobiva neovisnost. U borbi Grka za neovisnost sudjelovao i kontroverzni britanski književnik lord Byron.

U balkanskim ratovima Grčka je teritorijalno bitno profitirala na štetu Turskog carstva, a 1912. godine njena vojska osvaja luku Solun, gdje su većinu stanovništva činili potomci Židova koji su 1492. izgnani iz Španjolske. U samo godinu dana Grčka je svoj teritorij povećala za čak 70%, a

ljem kao dominantnom religijom i četiri stoljeća osmanlijske vlasti. Ta ju je vlast odvojila od mnogih povijesnih tokova karakterističnih za zemlje EU-renesanse, reformacije, protureformacije...

Dvadeseto stoljeće, pogotovo između dva rata, obilježeno je sukobom s Turskom i unutrašnjim sukobom republikanaca i monarhista.

Nakon II. svjetskog rata zemlju zahvaća građanski rat u



kojemu je Grčkom vladala vojna hunta. Ipak, vođa hunte Papandopulos, 1973. ukida monarhiju i proglašava Republiku koja je u NATO-u još od 1951.

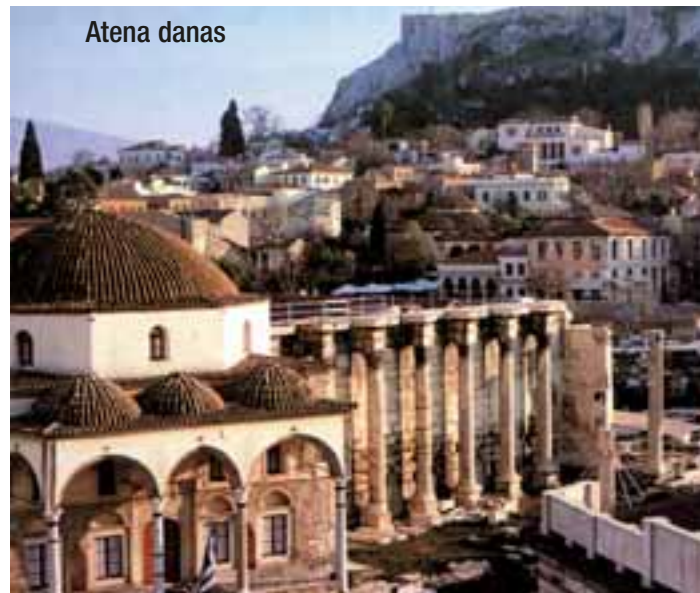
skupina brodovlasničkih klanova. U takvom je ozračju sasvim nor-

“ U samo godinu dana Grčka je svoj teritorij povećala za čak 70%, a broj stanovnika sa 2.800.000 povećao se na 4.800.000

Inače bliske obiteljske veze u kojima se posebno cijeni mudrost i iskustvo starijih, tipične su za grčko društvo - od politike do gospodarstva i industrije u kojoj većinu čine male obiteljske tvrtke, a njenu, jednu od najvećih trgovačkih mornarica na svijetu, vodi uglavnom mala

malno da su 20. stoljeće obilježili vremenski Konstantin Karamanlis i Andreas Papandreu. Npr. 1989. godine

Atena danas

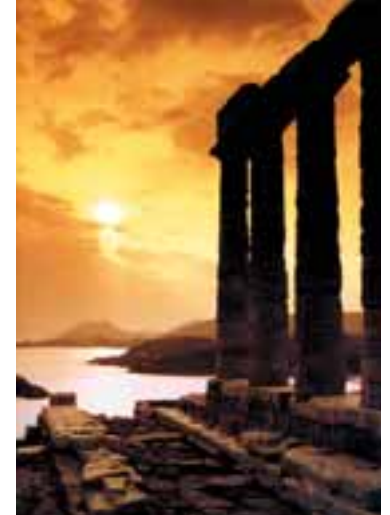


premijer je bio 89-godišnjak, a čelnici triju glavnih stranaka (nazvani “dinosaurima”) imali su iznad 70, dok je predsjednik imao 83 godine.

Atena - božica među gradovima

Prema mitu, Božica mudrosti Atena i bog mora Posejdon su se natjecali tko će više poboljšati život stanovnika. Posejdon im je dao konje, a Atena maslinovo drvo. Oni su izabrali maslinu i grad je dobio ime u čast božice Atene, svoje zaštitnice.

Grad datira otprilike iz 3. tis. pr. Kr. Iako je isprva bila monarhija, u 7. st. pr. Kr. postaje aristokratska republika u kojoj demos (puk) počinje tražiti politička



prava, a reforme k demokraciji počinje Drakon sredijući zakonodavstvo (“drakonske mjere”). Potom Solon ukida privilegije po podrijetlu i uvodi privilegije po bogatstvu, a konačnu demokratizaciju provodi Periklo, u čije doba Atena doživljava potpuni procvat.

Na malom prostoru središnjeg atenskog trga, postavljeni su temelji cijeloj europskoj civilizaciji, te imenovani pojmovima: politika, demokracija, ekonomija, povijest, biologija i fizika, matematika i logika, teologija i filozofija, etika i psihologija, teorija i metoda, ideja i sustav...

Danas je Atena prava svjetska metropola i turistička meka. •

Kuros Apolon iz Münchena

“ Posljednje antičke Olimpijske igre održane su 393. godine

Olimpijske igre -

ravnateža tijela, uma i volje

Olimpijske igre su sportska manifestacija koja traje 5 dana, a Olimpijada je starogrčka kronološka jedinica od 4 godine obilježena razmakom između Olimpijskih igara.

U antička vremena priređivane su u svetištu Olimpiji na Peloponezu u čast boga Zeusa i bile potvrda grčke filozofije: ravnoteža tijela, uma i volje. Na njima su mogli sudjelovati svi slobodni Grci (muškarci) koji su se natje-

cali u sportu i umjetnosti te svojim sudjelovanjem donosili božansku slavu sebi i svojim polisima, lovrov vijenac ili maslinovu grančicu, te pravo da na Olimpiji postavite svoj kip.

Iako se pouzdano zna da olimpijska tradicija seže nekoliko stotina godina ranije, 776. g. pr. Kr. uzima se za po-

četak Olimpijskih igara jer je te godine zabilježen prvi olimpijski pobjednik u trčanju, Coroebos.



Sportske discipline su se postupno uvrštavale u olimpijski repertoar: diaulos (utrka na 400 m), dolichos (također utrka, ali na nešto duže etape), pentatlon (koji se sastojao od skoka u dalj, bacanja



koplja, bacanja diska, hrvanja i utrke), boks i utrka kolima. U natjecanjima je bilo dopušteno udaranje rukama i nogama, a zabranjeno je bilo jedino udaranje bilo

kojim prstom u protivnikovo oko. Posljednje antičke Olimpijske igre održane su 393. godine, a 1896. godine, na inicijativu francuskog baruna Pierrea de Coubertaina, održane su prve moderne Ol u Ateni i trajale su deset dana, a prve prekooceanske u St. Louisu gotovo pet mjeseci, a najduže su bile one u Londonu 1904, više od pola godine, točnije od 27. travnja do 31. listopada. Gorine 1914. nastaje i olimpijska zastava, na

kojoj je na bijeloj podlozi isprepletano pet krugova u plavoj, žutoj, crvenoj i zelenoj boji, a dizajnirao ju je također de Coubertain. Danas je uvriježeno da ringovi simboliziraju boje državnih zastava, jer barem jednu od olimpijskih boja ima svaka državna zastava. Prvi Hrvat koji je osvojio olimpijsku (brončanu) medalju bio je Milan Neralić koji je 1900. nastupio za Austriju.

😊 Dvanaesti igrač

Vrag dode svetom Petru pa mu predloži da se odigra utakmica između Raja i Pakla.

- Ideja je sjajna - reče sveti Petar - ali vi nemate šanse. Kod nas u raju su svi najbolji nogometaši!

- To je točno - odgovori Vrag - ali kod nas su svi suci!



Grčka umjetnost - životna snaga i vrijednost čovjeka

Sažimajući ukupne rezultate znanosti, filozofije, književnosti i društvenih odnosa, Grci stvaraju norme i pravila koja - kao istinske vrijednosti - prihvaćaju brojni naraštaji stvaralaca diljem današnje Europe

Vrhunska djela grčke likovne umjetnosti posebice nastaju između 5. i 4. stoljeća p.n.e. To je stvaralaštvo zasnovano na jačanju svijesti o čovjekovoj vrijednosti i slavljenju životne snage.

Grci poznaju dostignuća istočnih civilizacija i prihvaćaju mnoge elemente njihovih kultova, ali ih prevode u neusporedivo humanističiju formu. Predstave božanstava postaju potpuno antropomorfne, a mitovi su prepuni prizora u kojima se ljudi - zahvaljujući razumu i lukavstvu - uspijevaju othrvati volji bogova.

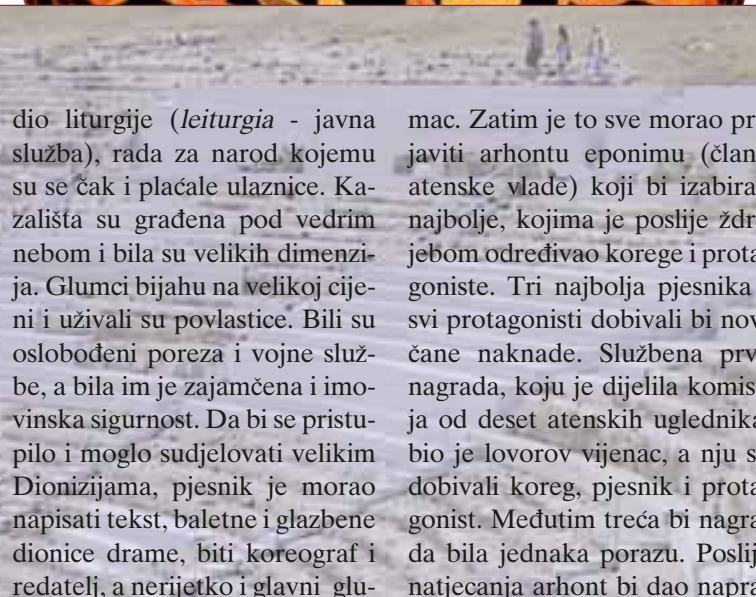
Pod pojmom-grčka kultura-podrazumijevamo dosege heladskih plemena na području grčkog kopna, Jonskih otoka, Male Azije i južne Italije i to u razdoblju od najezde dorskkih plemena sa sjevera na Peloponez u 11. stoljeću p.n.e. pa

sve do propadanja nakon osvajanja Aleksandra Makedonskog i dolaska Rimljana u 1. stoljeću p.n.e.

Čiste stilske podjele

U analizi likovnog stvaralaštva antičke Grčke uobičajena je podjela na proto-geometrijski stil (11-10. st.), geometrijski stil (10-8. st.), arhajsko razdoblje (650-480), strogi stil (480-450), klasičnu (450-330) i helenizam (330-30. g.p.n.e.).

Geometrijski stil očituje se u oslikavanju keramike



crtama različite debljine ili motivima koji se geometrijske preciznosti. Na vazama geometrijskog stila očituje se strah od praznog prostora (horror vacui), pa je cijela površina vaze oslikana. Prikaz

životinjskog i ljudskog lika počinje se javljati tek potkraj geometrijskog doba nagovještavajući prijelaz u novo razdoblje, nazvano arhajsko doba, koje je trajalo od 7. st. do oko 480. prije Krista i predstavljalo je razdoblje u kojem su postavljeni temelji klasične helenske umjetnosti.

To je doba razvitka helenske skulpture. Kip koji prikazuje mušku figuru naziva se kuros, a prikaz ženske figure kora. Arhejsko se obilježje očituje u blagom smiješku, nazvanom arhajski osmijeh, krupnim očima, dugoj isprepletanoj kosi i laganom iskoraku. Dok su muški prikazi redovito nag, likovi dječakove prikazani su u odjeći.

I zidno je slikarstvo bilo vrlo razvijeno, ali je od njega malo što ostalo sačuvano. Polignot s Tasa zauzima prvo mjesto među slikarima 5.st.p.n.e. i to ne po originalnosti, nego po skulpturi. On je dao novo estetsko ostvarenje umjetničkog djela i kao odraz stvarnosti, a ne samo kao iluzije i ideala. Arhajsko je doba nastanka i razvoja klasičnog grčkog hrama. Prvi su hramovi bili građeni od opeke sušene na suncu i drvetu, a njihov je oblik preuzet s mikenskog magarona. S napretkom graditeljstva hramovi su se počeli graditi od kamena. Najstariji arhitektonski stil nazvan je dorskim stilom, a odlikuje ga masivan čvrst stup s jednostavnim kapitelom. Arhajsko je razdoblje također i vrijeme novog izraza u ukrašavanju keramike.



Najpoznatiji suvremeni grčki umjetnik nedvojbeno je Jannis Kounellis, "slikar bez kista", autor koji danas djeluje u Italiji, gdje je utemeljio važan međunarodni pokret Arte povera, a koji upravo izlaze u sarajevskoj vijećnici.

Od početka 20. stoljeća grčki umjetnici sudjeluju u velikoj svjetskoj razmjeni umjetničkih problema, poetika i ideja i redovito su, sa zanimljivim postignućima, nazočni na pozornici odvijanja globalnih umjetničkih procesa.

Slijedili su pravci koji su se razvijali u Europi i svijetu.

U novije doba s relevantnim postignućima sudjeluju na velikim svjetskim smotrama likovne umjetnosti, poput biennala u Veneciji i Sao Paulu i kasselske Documente.

Okus povijesti i miris podneblja

Hrana jednog podneblja je povijest koja traje, ali u kojoj je loše, beskorisno i suvišno, nad vatrom ognjišta nestalo, a ono što čovjeka raduje preživjelo. Zato, ako ne poznajete kuhinju jednog naroda isto je kao mirisati cvijet od plastike.

Grci pretežno jedu hranu koja nije skupa i komplicirana, te je vrlo zdrava jer sadrži malo životinjskih masnoća. Sezonsko povrće (razne salate, žitarice, masline, grah i sl.), domaćih sirova i ostalih mliječnih proizvoda, plodova mora i povremeno mesa. Kruh je također vrlo važna namirnica u Grčkoj i njegovo

konzumiranje potječe iz vremena vladavine Bizanta. Maslinovo ulje je toliko zastupljeno u grčkoj kuhinji, ali i kulturi da postoji više od 60 narodnih priča o njemu. Veliki su tradicionalisti i najbolje su "fešte" na neki blagdan, primjerice Uskrs, kada se i veliki i mali vesele tradicionalnim kolačima od svježeg sira. Pijenje tradicionalnog ouza je ritual, čiji su sastavni dio i mezede, grickalice koje imaju dvostruku korist: popravljaju večeru i sprečavaju da ne pretjerate u veselju. Najpoznatije vino je retsina i to je sve što ćemo vam reći.



✓ Sarmice od lišća vinove loze (Dolmathakia yaladzi)

- 3 glavice luka, 1/2 šalice ulja
- 1 šalica riže duguljasta zrna
- 50 g pinjola
- po 2 žlice nasjeckana kopra i nasjeckana peršina
- 1/2 žlice nasjeckana lišća paprene metvice
- 1/2 žličice soli
- 2 navrška noža papra
- 1 žličica šećera
- 200 g lišća vinove loze, svježeg ili iz limenke
- 2 žlice limunova soka
- 3 žlice rastopljena maslaca



Luk ogulimo i naribamo. U loncu ugrijemo ulje i staklasto

popržimo luk s rižom. Umiješamo šalicu vruće vode, pinjole, nasjeckano začinsko bilje, sol, papar i šećer i kuhamo pokriveno na laganoj vatri 10-ak minuta, zatim pustimo da se ohladi. Svježe lišće vinove

loze poparimo, operemo hladnom vodom i stavimo da se ocijedi. Dno lonca obložimo lišćem, ostale listove rasporedimo na radnoj plohi okrenuvši donje strane listove nagore. Na svaki list stavimo 1-2 žlice nadjeva od riže. Rubove presavijemo na nadjev, listove smotamo i stavimo u lonac. Polijemo limunovim sokom, maslacem, te šalicom i pol vruće vode, opteretimo tanjурom i kuhamo pokriveno na blagoj vatri 30-40 minuta. Ohlađeno lišće vinove loze poslužimo s umakom od limuna.

✓ Janjeći but, pečen u pergament-papiru (Arni bouti sto charti)

- 750g janječeg buta
- 3 režnja češnjaka, 1 limun
- 4 žlice svježega nasjeckanoga začinskog bilja
- 1 žličica senfa
- 1 žličica zelenog papra
- 1/2 žličice pimenta
- 1/2 žličice soli začinjene začinskim biljem
- 1 žličica škrobnog brašna
- 1 žličica sušenog lišća paprene metvice

mo; limun ogulimo i narežemo na ploške. Začinsko bilje izmiješamo sa senfom, zrnjem papra, limunovom korom, pimentom i solju začinjenom aromatičnim biljem. Šiljastim nožem izbušimo male rupe u janječem butu, napunimo ih smjesom i začepimo komadićima češnjaka. Janjeći but položimo na velik komad pergament-papira namažan uljem, ploške limuna rasporedimo po butu i papir sklopimo nad butom. But još jednom umotamo u pergament-papir namažan maslinovim uljem,



Pećnicu ugrijemo na 200°C. Češnjak ogulimo i narežemo po dužini. Limunovu koru nariba-

svežemo i pečemo u sat do sat i pol. But razmotamo i držimo na toplom, a sok od pečenja pomiješamo s malo vode, zgusnemo škrobnim brašnom, začinjemo metvicom i poslužimo uz meso.

Antička drama



Ditiramb - strastvena pjesma u čast Dionizu koju je uz pratnju tračko frigijske frule pjevao kor i uz to plesao - forma je iz koje je (po Aristotelu) preko satirske pjesme, prešavši mnoge promjene, nastala tragedija. Dakle, u vezi s Dionizijskim kultom razvila se u Ateni do savršenstva jedna posve HE-

LENSKA TVOREVINA - Antička drama, tragedija i komedija. Kazališne predstave bile su sastavni dio Dionizijskog kulta i održavale su se o svetkovinama u čast Dionizu - tračko-frigijskom božanstvu, kojeg su u orgijastičkom kultu slavile osobito žene (Bakhantice). Publika je prisustvovala predstavama kao religijskom obredu a prikazivanje tragedija smatralo se bogoštovnim činom.

Predstave je financirala država i bogati građani, i to je bio

dio liturgije (*leiturgia* - javna služba), rada za narod kojemu su se čak i plaćale ulaznice. Kazališta su građena pod vedrim nebom i bila su velikih dimenzija. Glumci bijahu na velikoj cijeni i uživali su povlastice. Bili su oslobođeni poreza i vojne službe, a bila im je zajamčena i imovinska sigurnost. Da bi se pristupilo i moglo sudjelovati velikim Dionizijama, pjesnik je morao napisati tekst, baletne i glazbene dionice drame, biti koreograf i redatelj, a nerijetko i glavni glu-

mac. Zatim je to sve morao prijaviti arhontu eponimu (članu atenske vlade) koji bi izabirao najbolje, kojima je poslije ždrijebom određivao korege i protagoniste. Tri najbolja pjesnika i svi protagonisti dobivali bi novčane naknade. Službena prva nagrada, koju je dijelila komisija od deset atenskih uglednika, bio je lovorov vijenac, a nju su dobivali koreg, pjesnik i protagonist. Međutim treća bi nagrada bila jednaka porazu. Poslije natjecanja arhont bi dao napra-

viti kratak službeni zapisnik koji se zatim spremao u državni arhiv, urezivao u mramor i izlagao kod kazališta. Postoje mnogi teoretičari i teatrolozi koji zaključuju da postoji u stvari samo jedna tragedija na svijetu - Grčka tragedija, s tri velika dramatičara ESHILOM, SOFOKLOM I EURIPIDOM. A to vjerojatno nije daleko od istine s obzirom na činjenicu da su baš ta trojica uvijek završavala kao velika trojka na Dionizijskim svečanostima.